

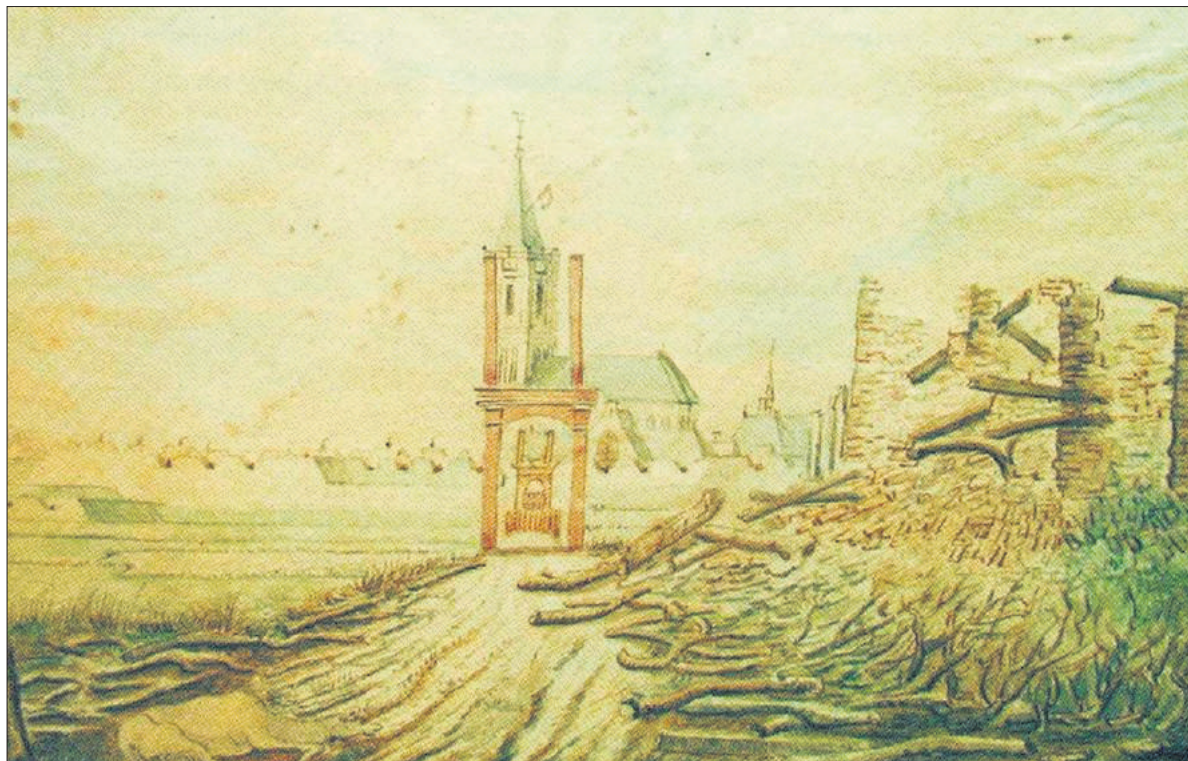

GEVOLGEN BELEGERING VAN NAARDEN

Bussum in de periode 1813-1817

De Fransen veroverden in 1795 ons land en stadhouder Willem V vluchtte naar Engeland. Nederland werd een Franse vazalstaat met de naam Bataafsche Republiek. In 1799 kwam Napoleon aan de macht en in 1806 stelde hij zijn broer Lodewijk Napoleon aan als koning van Holland.

Toen deze zijn bevelen in de wind sloeg, annexeerde Napoleon in 1810 het koninkrijk Holland. In 1813 werd hij bij Leipzig verpletterend verslagen. De Fransen verlieten ons land, maar het garnizoen in Naarden met commandant Quétard weigerde de vesting over te geven. Daarop werd de vesting ingesloten en langdurig belegerd door schutterij, Pruisen, Kozakken en de landstorm. Generaal Kraijenhoff was gouverneur van het gebied en werd later de commandant. In januari-februari 1814 heerste er een strenge vorst. De Fransen braken vele keren uit.

■ Gezicht op Naarden met de verwoeste herberg Zandbergen. Schilderij van Jacob Bolten. 1814 (coll. Gemeente Naarden).

weten te verwerven dat de Bussumers hem als leider van het dorp verkozen. Bij schrijven van 18 mei 1814 werd de heer Besançon door de Gouverneur van de Provincie Holland erkend als waarnemend burgemeester/schout, onder het voorbehoud dat Bussum voorlopig met Naarden verenigd moest blijven. Op 4 december 1816 werd bij Koninklijk Besluit de scheiding van Bussum en Naarden bepaald, die op 1 januari 1817 zou ingaan. Sedert deze datum is dus Bussum een zelfstandige gemeente. Bussum verplichtte zich 'ten eeuwigden dage' jaarlijks een bedrag van 350 gulden aan Naarden te betalen.

Honderd jaar later wilde Bussum, onder geheel gewijzigde omstandigheden, met Naarden fuseren. Zoals Naarden zich in 1816 fel had verzet tegen de afscheiding van Bussum, zo verzette het zich nu even fel tegen een hereniging. Het zou tot 2016 duren voor de

Gevolgen voor Bussum

Dit beleg bracht veel ellende in het kleine dorp Bussum, dat tot Naar-

■ Luitenant-generaal C.R.Th. Baron Kraijenhoff.

den behoorde. Behalve dat Bussum werd uitgeput door inkwartiering van belegeraars, had het dorp vooral te lijden van uitvallen van de Franse troepen die Naarden bezet hielden en strooptochten in de omgeving uitvoerden. Bussum omvatte toen ongeveer vijftig huizen, waarvan er dertig bewoond werden door behoeftige dagloners. Op 30 november 1813 plunderden de Fransen het vrijwel geheel. Ze roofden niet minder dan 57 koeien, 5 paarden, 3 wagens met spek en aardappelen en een wagen met haver. Ze vernielden huizen en meubelen en plunderden zelfs het kerkje. Vele inwoners, waaronder de pastoor, werden mishandeld. En of dat nog

niet genoeg was, kreeg het dorp in februari en maart van het jaar 1814 veel te verduren door de beschietingen met houwitsers en kanonnen.

De Fransen defileerden ten afscheid op de Bussumerheide voor de belegeraars.

Einde beleg

Op 6 april 1814 werd de verslagen Napoleon in Frankrijk afgezet en naar Elba verbannen. Kraijenhoff kreeg het bevel het beleg te stoppen en te beginnen met onderhandelingen met de Franse commandant Quétard. Op 12 mei 1814 verliet het garnizoen de vesting met slaande trom, het defileerde zelfs nog op de Bussumerheide voor de belegeraars, en marcheer-

■ Leden van de Landstorm bij Naarden in 1814. Ets van P.J. van Os.

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

De lente is begonnen!

Deze (vooruitziende!) bewoner van de Brinklaan in Bussum had de krokusbolletjes de herfst tevoren zorgvuldig onder de grond gestopt. In het daarop volgende voorjaar (van 1949) stonden de krokusjes voor iedere voorbijganger te prijken in de voortuin; samen het woord LENTE vormend. Een leuk idee om zelf ook eens te proberen?

FOTO: JACQUES STEVENS / TEKST: GEMEENTEAR-

■ Amsterdamse schutterij bij Naarden met nog Franse uniformen. Schilderij van J. Hoyck van Papendrecht.

■ Het doorrijzen van de Karnemelksloot in januari 1814 met Naarden op de achtergrond. Schilderij van P.J. van Os.

de vervolgens richting Frankrijk.

Los van Naarden

Daar de Bussumers in die rampzalige tijd naar eigen inzicht hadden moeten handelen, was het begrijpelijk dat ze na de overgave hun belangen ook verder zelfstandig wilden behartigen. Een zekere heer Besançon, die pas sinds enkele jaren in Bussum was gevestigd, had al zo veel aanzien

twee, nu samen met Muideren en Muiderberg, weer één gemeente zouden vormen: Gooise Meren.

Klaas Oosterom

Bronnen:

Jaap van Welsen: De insluiting en het beleg van Naarden, november 1813-mei 1814. TVE 2014, 33-49; W.J. Rust: De Gooische Dorpen. Allert de Lange 1944.